Mišljenje Europskog odbora regija – Paket o trgovini

(2018/C 247/06)

Izvjestiteljica:	Micaela Fanelli (IT/PES), načelnica Općine Riccia (Pokrajina Campobasso)
Referentni dokument/i:	Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za provjeru izravnih stranih ulaganja u Europskoj uniji
	COM(2017) 487 final
	Komunikacija o popisu kritičnih sirovina za EU 2017.
	COM(2017) 490 final
	Izvješće o provedbi strategije trgovinske politike – Trgovina za sve – Osiguravanje napredne trgovinske politike za svladavanje globalizacije
	COM(2017) 491 final
	Komunikacija – Uravnotežena i napredna trgovinska politika za ostvarivanje prednosti globalizacije
	COM(2017) 492 final
	Komunikacija – Prihvaćanje izravnih stranih ulaganja uz istovremenu zaštitu ključnih interesa
	COM(2017) 494 final
	Preporuke za odluke Vijeća
	COM(2017) 469 final, COM(2017) 472 final i COM(2017) 493 final

I. **PREPORUKE ZA IZMJENE**

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za provjeru izravnih stranih ulaganja u Europskoj uniji

COM(2017) 487 final

Amandman 1.

Uvodna izjava (13)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(13) Primjereno je utvrditi ključne elemente postupovnog okvira za provjeru izravnog stranog ulaganja u državi članici kako bi se ulagačima, Komisiji i drugim državama članicama omogućilo da razumiju na koji se način provodi provjera ulaganja te kako bi se osiguralo da se provjera provodi na transparentan način i bez diskriminiranja među trećim zemljama. Ti bi elementi trebali obuhvaćati barem utvrđivanje rokova za provjeru te mogućnost da strani ulagači zatraže sudsku zaštitu u pogledu odluka na temelju provjere.	(13) Primjereno je utvrditi ključne elemente postupovnog okvira za provjeru izravnog stranog ulaganja u državi članici kako bi se ulagačima, Komisiji i drugim državama članicama ***te lokalnim i regionalnim tijelima i relevantnim socijalnim partnerima*** omogućilo da razumiju na koji se način provodi provjera ulaganja te kako bi se osiguralo da se provjera provodi na transparentan način i bez diskriminiranja među trećim zemljama. Ti bi elementi trebali obuhvaćati barem utvrđivanje rokova za provjeru te mogućnost da strani ulagači zatraže sudsku zaštitu u pogledu odluka na temelju provjere.

Obrazloženje

Odluke koje donesu države članice imat će znatan učinak na regionalna tijela u kojima se planira provesti ili je provedeno izravno strano ulaganje te bi ona stoga trebala biti uključena u takve odluke.

Amandman 2.

Uvodna izjava (18)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(18) U tu je svrhu važno osigurati i minimalnu razinu informacija i usklađenosti u pogledu izravnih stranih ulaganja koja su obuhvaćena područjem primjene ove Uredbe u svim državama članicama. Države članice u kojima se planira provesti ili je provedeno izravno strano ulaganje trebale bi staviti na raspolaganje te informacije na zahtjev država članica ili Komisije. Relevantne informacije uključuju aspekte kao što je vlasnička struktura stranog ulagača i financiranje planiranog ili provedenog ulaganja, uključujući dostupne informacije o subvencijama koje su odobrile treće zemlje.	(18) U tu je svrhu važno osigurati i minimalnu razinu informacija i usklađenosti u pogledu izravnih stranih ulaganja koja su obuhvaćena područjem primjene ove Uredbe u svim državama članicama. Države članice u kojima se planira provesti ili je provedeno izravno strano ulaganje trebale bi staviti na raspolaganje te informacije na zahtjev država članica ili Komisije***, nakon savjetovanja s relevantnim lokalnim i regionalnim tijelima***. Relevantne informacije uključuju aspekte kao što je vlasnička struktura stranog ulagača i financiranje planiranog ili provedenog ulaganja, uključujući dostupne informacije o subvencijama koje su odobrile treće zemlje.

Obrazloženje

Odluke koje donesu države članice imat će znatan učinak na regionalna tijela u kojima se planira provesti ili je provedeno izravno strano ulaganje te bi ona stoga trebala biti uključena u takve odluke.

Amandman 3.

Članak 3. stavak 2.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Članak 3.	*Članak 3.*
Provjera izravnih stranih ulaganja	**Provjera izravnih stranih ulaganja**
2. Komisija može provoditi provjeru izravnih stranih ulaganja koja bi mogla utjecati na projekte ili programe u interesu Unije iz razloga sigurnosti ili javnog poretka.	2. Komisija može provoditi provjeru izravnih stranih ulaganja koja bi mogla utjecati na ***postojeće ili odgovorno planirane*** projekte ili programe u interesu Unije iz razloga sigurnosti ili javnog poretka.

Amandman 4.

Članak 6. stavak 1. i članak 6. stavak 2.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Članak 6.	*Članak 6.*
Okvir za provjeru koju provode države članice	**Okvir za provjeru koju provode države članice**
1. Mehanizmi za provjeru uspostavljeni u državama članicama moraju biti transparentni i ne smiju diskriminirati među trećim zemljama. Države članice posebno utvrđuju okolnosti u kojima se pokreće provjera, razloge za provjeru te primjenjiva detaljna postupovna pravila.	1. Mehanizmi za provjeru uspostavljeni u državama članicama moraju biti transparentni i ne smiju diskriminirati među trećim zemljama. Države članice posebno utvrđuju okolnosti u kojima se pokreće provjera, razloge za provjeru te primjenjiva detaljna postupovna pravila. ***Nadalje, države članice će u okviru navedenog postupka i u mjeri u kojoj je to moguće obavijestiti lokalna i regionalna tijela u kojima se planira provesti ili je provedeno izravno strano ulaganje te se s njima savjetovati.***
2. Države članice utvrđuju rokove za donošenje odluka na temelju provjere. Ti im rokovi omogućuju da uzmu u obzir primjedbe država članica iz članka 8. i mišljenje Komisije iz članaka 8. i 9.	2. Države članice utvrđuju rokove za donošenje odluka na temelju provjere. Ti im rokovi omogućuju da uzmu u obzir primjedbe ***lokalnih i regionalnih vlasti na čijim se područjima planira provesti ili je provedeno izravno strano ulaganje te*** država članica iz članka 8. i mišljenje Komisije iz članaka 8. i 9.
[…]	[…]

Obrazloženje

Odluke koje donesu države članice imat će znatan učinak na regionalna tijela u kojima se planira provesti ili je provedeno izravno strano ulaganje te bi ona stoga trebala biti uključena u takve odluke.

Amandman 5.

Članak 8. stavak 1.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Članak 8.	*Članak 8.*
Mehanizam za suradnju	**Mehanizam za suradnju**
1. Države članice o svim izravnim stranim ulaganjima koja se provjeravaju u okviru njihovih mehanizama za provjeru obavješćuju Komisiju i druge države članice u roku od pet radnih dana od početka provjere. Države članice koje provode provjeru pri dostavljanju tih informacija, ako je primjenjivo, nastoje navesti smatraju li da izravno strano ulaganje koje je predmet provjere može biti obuhvaćeno područjem primjene Uredbe (EZ) br. 139/2004.	1. Države članice ***savjetuju se s lokalnim i regionalnim vlastima na čijim se područjima planira provesti ili je provedeno izravno strano ulaganje te*** o svim izravnim stranim ulaganjima koja se provjeravaju u okviru njihovih mehanizama za provjeru obavješćuju Komisiju i druge države članice u roku od pet radnih dana od početka provjere. Države članice koje provode provjeru pri dostavljanju tih informacija, ako je primjenjivo, nastoje navesti smatraju li da izravno strano ulaganje koje je predmet provjere može biti obuhvaćeno područjem primjene Uredbe (EZ) br. 139/2004.

Obrazloženje

Važno je provesti savjetovanje s lokalnim i regionalnim tijelima u okviru provjere određenog izravnog stranog ulaganja.

Amandman 6.

Članak 8. stavak 6.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Članak 8.	*Članak 8.*
Mehanizam za suradnju	**Mehanizam za suradnju**
6. Država članica u kojoj se planira provesti ili je provedeno izravno strano ulaganje mora uzeti u obzir primjedbe drugih država članica iz stavka 2. te mišljenje Komisije iz stavka 3.	6. Država članica u kojoj se planira provesti ili je provedeno izravno strano ulaganje mora uzeti u obzir primjedbe ***lokalnih i regionalnih vlasti na čijim se područjima planira provesti ili je provedeno izravno strano ulaganje iz stavka 1. i*** drugih država članica iz stavka 2. te mišljenje Komisije iz stavka 3.

Obrazloženje

Važno je provesti savjetovanje s lokalnim i regionalnim tijelima u okviru provjere određenog izravnog stranog ulaganja.

Amandman 7.

Članak 12.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Članak 12. **Kontaktne točke** Za provjeru izravnih stranih ulaganja svaka država članica imenuje kontaktnu točku za provjeru izravnih stranih ulaganja („kontaktna točka za izravna strana ulaganja"). Komisija i ostale države članice moraju uključiti kontaktne točke za izravna strana ulaganja u sva pitanja povezana s provedbom ove Uredbe.	*Članak 12.* **Kontaktne točke** Za provjeru izravnih stranih ulaganja svaka država članica imenuje barem jednu kontaktnu točku za provjeru izravnih stranih ulaganja („kontaktna točka za izravna strana ulaganja"). Komisija i ostale države članice moraju uključiti kontaktne točke za izravna strana ulaganja u sva pitanja povezana s provedbom ove Uredbe. ***Kontaktne točke za provjeru izravnih stranih ulaganja također moraju zainteresiranim lokalnim i regionalnim tijelima na njihov zahtjev pružiti sve relevantne informacije koje se odnose na provjeru navedenih ulaganja.***

Obrazloženje

i. S obzirom na to da je u nekim državama članicama trgovinska politika u nadležnosti regionalne razine, bilo bi prikladno predvidjeti kontaktne točke na regionalnoj razini.

ii. Važno je da lokalna i regionalna tijela raspolažu što cjelovitijim informacijama kad zauzimaju stajalište u pogledu provjere određenog izravnog stranog ulaganja.

II. **PREPORUKE O POLITIKAMA**

EUROPSKI ODBOR REGIJA

1. pozdravlja paket prijedloga o trgovini i ulaganjima koji je Komisija predstavila nakon Dokumenta za razmatranje o svladavanju globalizacije, kao odgovor na izazove s kojima se trgovinska politika EU-a suočava;

2. smatra da se trgovinska politika treba suočiti s raznovrsnim izazovima uspostavljanjem pravilne ravnoteže između višestrukih ciljeva: jačati trgovinski položaj EU-a te ga povezati s globalnim središtima rasta, preuzeti vodeću ulogu u potpori multilateralnom trgovinskom sustavu, jačati gospodarski rast i suzbiti siromaštvo, zaštititi poduzeća, građane i teritorije EU-a od nepoštene konkurencije i upravljati društvenim i teritorijalnim troškovima, posebice u ranjivim sektorima i među manje kvalificiranim radnicima;

3. slaže se sa stajalištem da je tijekom godina međunarodna trgovina potaknula rast i promicala konkurentnost unutar EU-a i izvan njega; međutim, ističe sve veću zabrinutost zbog nejednake društvene raspodjele koristi koju ona donosi, zbog njezina snažnog učinka na izražene procese teritorijalne aglomeracije i marginalizacije te osobito zbog izazova koje ona predstavlja za otpornost nekih lokalnih gospodarstava i zajednica;

4. snažno podupire stajalište Komisije da trgovinska politika treba imati važnu ulogu u osiguravanju pozitivnih gospodarskih, društvenih, teritorijalnih i ekoloških učinaka globalizacije za građane i poduzeća u Europi i drugdje;

5. ističe temeljnu ulogu Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji u pružanju podrške osobama koje su izgubile posao zbog velikih strukturnih promjena u svjetskim trgovinskim tokovima izazvanih globalizacijom; međutim, ponavlja ([1]) da je potrebno reformirati mehanizme funkcioniranja tog fonda pojednostavljenjem postupka odobravanja EGF-a, smanjenjem praga za pokretanje tog fonda ([2]) i povećanjem financijskih sredstava koja su mu namijenjena na najmanje 500 milijuna EUR godišnje te njegovo uključivanje u VFO kako bi se u obzir uzela činjenica da je nakon 2014. godine područje primjene EGF-a prošireno kako bi se uključili mladi koji nisu zaposleni, ne obrazuju se i ne osposobljavaju (NEET) i da će ga možda trebati dodatno proširiti kako bi se obuhvatile preventivne mjere; insistira na komplementarnosti EGF-a i Europskog socijalnog fonda kao dijela ESIF-a jer je EGF mehanizam koji pruža kratkoročnu pomoć, dok ESIF podržava mjere dugoročne pomoći koje se mogu nastaviti na mjere EGF-a u njegovim područjima;

6. naglašava da su rezultati regija u pogledu izvoza u pozitivnoj korelaciji s BDP-om i regionalnim indeksom konkurentnosti (RCI), kao što je istaknuto u analizi ([3]) trgovinskih tokova u nekim državama članicama, te da je u svakoj analiziranoj državi članici usmjerenost proizvodnih struktura na izvoz i njihovo sudjelovanje u izvozu izrazito koncentrirano u samo nekoliko regija;

7. sa zabrinutošću napominje da su ti zaključci potvrđeni u drugoj studiji ([4]) u kojoj se navodi da je korist od izravnih stranih ulaganja znatno manja u ruralnim, manje razvijenim regijama i izvangradskim područjima nego u drugim regijama te da je učinak na povećanje produktivnosti manji u ruralnim regijama i izvangradskim područjima, dok u manje razvijenim regijama čak i potpuno izostaje; slijedom toga, doprinos izravnog učinka izravnih stranih ulaganja i otvaranja tržišta na konvergenciju vjerojatno je vrlo ograničen;

8. u tom smislu ističe temeljnu ulogu kohezijske politike u osiguravanju odgovarajuće razine javnih ulaganja u regije i teritorije EU-a koji su u tim tokovima marginalizirani te u povećanju njihove konkurentnosti istodobnim poticanjem izravnih stranih ulaganja u njih i poticanjem rasta izvaneuropskih poduzeća koja su već prisutna u Europi;

9. podsjeća na to da se u Sedmom kohezijskom izvješću Europske komisije (9. listopada 2017.) ističe da bi iskorištavanje prednosti globalizacije – podupiranjem gospodarske transformacije u regijama, inovacija, industrijske modernizacije i širenja tehnologije – trebalo uvrstiti među tri prioriteta za iduću kohezijsku politiku za razdoblje nakon 2020.;

10. skreće pozornost na činjenicu da novi sporazumi o liberalizaciji trgovine smanjuju prihode od carine, koji predstavljaju znatan izvor vlastitih sredstava za proračun EU-a, te traži od Komisije da ubrzo iznese prijedlog o velikoj reformi vlastitih sredstava EU-a, kao što je zatraženo u mišljenju OR-a 2017/1530 o reformi sredstava EU-a u okviru idućeg VFO-o za razdoblje nakon 2020.;

Transparentnost i demokratska legitimnost trgovinske politike EU-a

11. pozdravlja napore Komisije u pogledu povećanja transparentnosti trgovinskih pregovora i vjeruje da će se tim pristupom omogućiti državama članicama da uključe lokalna i regionalna tijela i/ili druge relevantne dionike već u faze oblikovanja ciljeva trgovinske politike specifičnih za određene postupke pregovora u području trgovine izvan EU-a;

12. u tom smislu upućuje na studiju Odbora regija „Demokratska dimenzija pregovora EU-a o trgovinskim sporazumima: uloga i odgovornost građana i lokalnih i regionalnih tijela" u kojoj se ističe da sama dostupnost informacija nije dovoljna za osiguravanje transparentnog i participativnog postupka te da je potrebno posvetiti posebnu pozornost mehanizmima na nacionalnoj i lokalnoj razini usmjerenima na jamčenje pristupa tim informacijama; točnije, lokalna i regionalna tijela ističu da često ne postoje formalni mehanizmi suradnje s odgovarajućim nacionalnim razinama u području trgovinske politike, a taj se nedostatak još više osjeća na razini EU-a;

([1]) Mišljenje Odbora regija o Dokumentu za razmatranje o svladavanju globalizacije, izvjestiteljica: Micaela Fanelli, usvojeno 10. listopada 2017.

([2]) Posebno imajući u vidu da se u ekvivalentnom programu SAD-a (eng. Trade Adjustment Assistance, TAA, program pomoći za prilagodbu trgovini) ne predviđa nikakav minimalni prag otpuštanja viška radne snage.

([3]) EPRS.

([4]) ESPON *The World in Europe, global FDI flows towards Europe* („Svijet u Europi, tokovi izravnih stranih ulaganja prema Europi").

13. pozdravlja napore Komisije usmjerene na jamčenje veće jasnoće u pogledu mješovite prirode brojnih trgovinskih sporazuma izdvajanjem poglavlja o ulaganjima; međutim, smatra da je nedostatak konsenzusa u pogledu globalnog otvaranja tržišta i sklapanja novih trgovinskih sporazuma uvelike prouzročen nedovoljnim dokumentiranjem pozitivnih i negativnih učinaka pojedinih sporazuma i nedostatkom jasnoće u pogledu odgovornosti vlada u odgovaranju na specifične negativne distribucijske učinke koje su ti sporazumi prouzročili;

14. u skladu s navedenim, podsjeća na stajalište Odbora regija da prije svakog daljnjeg koraka prema liberalizaciji trgovine treba provesti procjene teritorijalnog učinka koje, i prije početka pregovora, mogu biti snažan instrument za utvrđivanje i kvantificiranje učinka određenog trgovinskog sporazuma na europske regije te tako omogućiti donošenje boljih, informiranijih i transparentnijih odluka na temelju konkretnih podataka o njegovom sadržaju, kao i usvajanje prilagođenih oblika potpore koja će predmetnim regijama omogućiti da predvide ili savladaju posljedice liberalizacije;

15. u tom smislu žali zbog činjenice što procjena učinka priložena Preporuci za odluku Vijeća o odobravanju otvaranja pregovora o sporazumu o slobodnoj trgovini s Australijom i Novim Zelandom, u dijelu koji se odnosi na učinak i dionike na koje će utjecati različite strateške opcije ([5]), ne predviđa takvu procjenu učinka;

16. smatra da je studija o kumulativnom gospodarskom učinku potencijalnih postojećih i budućih sporazuma o slobodnoj trgovini u području poljoprivrede EU-a ([6]) između EU-a i 12 trgovinskih partnera, koju je izradio Zajednički istraživački centar, dobar primjer toga kako procjene učinka mogu pridonijeti oblikovanju snažne i transparentne trgovinske politike temeljene na konkretnim podacima;

17. pozdravlja činjenicu da je navedena studija omogućila znanstvenu podršku utemeljenu na konkretnim podacima u postupku utvrđivanja europskih politika, s obzirom na to da su poljoprivrednici EU-a svjesni onoga što mogu očekivati od trgovinskih sporazuma, posebice onih s Australijom i Novim Zelandom; smatra da bi u kontekstu tih pregovora Komisija posebnu pozornost trebala posvetiti vjerojatnim negativnim učincima na određene poljoprivredne sektore, kako je istaknuto u studiji, te ih zaštititi uzimajući u obzir temeljna načela zajedničke poljoprivredne politike i činjenicu da je poljoprivreda glavna i jedina aktivnost kojom se potiče zapošljavanje, poduzetništvo i lokalna opskrba hranom u mnogim područjima EU-a, kao što su planinska područja gdje poljoprivrednici u teškim okolnostima održavaju na životu ruralna područja i pridonose, među ostalim, očuvanju presudne ekološke ravnoteže;

18. ponovno naglašava, posebice s obzirom na pregovore s Australijom i Novim Zelandom, svoje dugogodišnje stajalište da trgovinski sporazumi EU-a ne smiju sprečavati javne uprave bilo koje razine da pružaju, podržavaju ili uređuju javne usluge te da prošire raspon usluga koje pružaju građanima ([7]) i osiguraju uključivanje određenih socijalnih odredbi usmjerenih, među ostalim, na poticanje razvoja socijalne ekonomije, u skladu sa zaključcima Europskog vijeća od 7. prosinca 2015.;

19. pozdravlja činjenicu da je Komisija 22. prosinca 2017. osnovala savjetodavnu skupinu za trgovinske sporazume EU-a u svrhu povećanja transparentnosti i uključivosti u trgovinskoj politici EU-a, ali s obzirom na navedeno, žali što nijedan od njezinih 28 stručnjaka ([8]) ne predstavlja lokalne ili regionalne vlasti ili udrugu. Ako Komisija zadrži svoje stajalište o tome da nijedna institucija ili tijelo EU-a neće biti zastupljeno u savjetodavnoj skupini, OR očekuje da će barem biti pozvan da prisustvuje sastancima kao promatrač;

([5]) Stranica 18., dokument dostupan ovdje: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1505372743628&uri=SWD:2017:293:FIN

([6]) Studija objavljena 15. studenoga 2016. dostupna ovdje: https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/cumulative-economic-impact-future-trade-agreements-eu-agriculture

([7]) Mišljenje Odbora regija „Odgovornija trgovinska i ulagačka politika”, izvjestitelj: Neale Richmond (IE/EPP), usvojeno 8. travnja 2016.

([8]) http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156487.pdf.

20. traži da se postojeće norme radnog prava i pravne norme za sigurnost proizvoda te zaštitu podataka, potrošača, zdravlja, okoliša i životinja u EU-u i na nacionalnoj razini poštuju bez srozavanja standarda; te se norme na razini država članica moraju moći prilagoditi zakonodavstvu EU-a, a ne bi se trebalo dopustiti da se međunarodnim trgovinskim i investicijskim sporazumima vrši pritisak na regulatorno i financijsko diskrecijsko pravo regionalnih i lokalnih vlasti;

Potraga za kapitalom izvan EU-a

21. ističe da se trgovinska politika ne odnosi samo na gospodarske interese, nego predstavlja i važan instrument solidarnosti u pogledu zemalja u razvoju i zemalja koje prolaze kroz regionalne krize; u tom smislu podsjeća na zajedničku odluku EU-a i Jordana o ublažavanju pravila o podrijetlu koja se primjenjuju na bilateralnu trgovinu jer je riječ o dobrim smjernicama;

22. pozdravlja neformalni dokument Komisije o poglavljima o trgovini i održivom razvoju u sporazumima o slobodnoj trgovini EU-a ([9]) koji je potaknuo raspravu o poštovanju i provedbi te o modalitetima povezivanja odredbi o održivosti i trgovine;

23. kad je riječ o pitanju treba li kršenje odredaba poglavlja o trgovini i održivom razvoju utjecati na trgovinske odnose ili čak prouzročiti sankcije, Odbor regija podupire ideju da bi zemlje koje provode nepoštenu konkurenciju spuštanjem standarda iz temeljnih konvencija o radu, primjerice u području dječjeg rada, trebale biti podložne mogućim sankcijama; smatra da su u tom smislu potrebne daljnje studije i istraživački projekti kako bi se osiguralo da se izrada politika temelji na konkretnim dokazima;

24. pozdravlja napore Komisije usmjerene na jačanje multilateralnog trgovinskog sustava u čijem se središtu nalazi WTO te navodi da će bez toga svjetska trgovina biti podložnija dinamici moći među državama, a manje podložna vrijednostima; smatra da bi WTO mogao pružiti idealan okvir za smanjenje negativnih vanjskih učinaka bilateralnih trgovinskih sporazuma na treće zemlje, proširiti regulatornu suradnju između zemalja koje dijele ista načela na multilateralnu suradnju i pružiti drugim potencijalnim članicama jasan put prema pristupanju WTO-u;

Multilateralni sud za ulaganja

25. pozdravlja preporuku za odluku Vijeća kojom se odobrava pokretanje pregovora o uspostavi multilateralnog suda za ulaganja kao rješenja za mnoge probleme u vezi s mehanizmom za rješavanje sporova između ulagača i države, posebice nedostatak legitimnosti i jamstva neovisnosti, nedostatak predvidljivosti i dosljednosti sudske prakse, nedostatak sudske zaštite, visoke troškove, nedostatak transparentnosti u rješavanju sporova između ulagača i država te otežani pristup za mala i srednja poduzeća;

26. napominje da prema studiji OR-a „Demokratska dimenzija pregovora EU-a o trgovinskim sporazumima: uloga i odgovornost građana i lokalnih i regionalnih tijela", kad je riječ o posljedicama sporazuma o slobodnoj trgovini, lokalna i regionalna tijela najčešće prijavljuju aspekt koji se odnosi na rješavanje sporova između ulagača i države, za koji smatraju da privatnim poduzećima omogućuje da osporavaju odluke lokalnih tijela;

27. ističe potrebu za ravnotežom između zaštite prava privatnih ulagača – osigurane mehanizmima sankcioniranja – i zaštite prava radnika, kojima takvi mehanizmi trenutačno nisu dostupni, te poziva Komisiju da zajamči da se prijedlogom za osnivanje multilateralnog suda za ulaganja ne omogući postojanje paralelnog pravnog sustava s posebnim sudom za strane ulagače koji bi dopustio zaobilaženje nacionalnih pravnih sustava u isključivu korist tih ulagača; nadalje, zahtijeva da multilateralni sud za ulaganja, osim prava ulagača, zaštiti i prava država da donose zakone te prava trećih strana;

28. nada se da će Komisija što prije razjasniti može li se taj multilateralni sud za ulaganja smatrati jednostranom institucijom ili se može povezati s nadležnošću drugog suda, kao i način na koji relevantne zajednice mogu sudjelovati u sudskim postupcima;

([9]) Dostupno ovdje: http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1689

29. poziva Komisiju da podrobnije objasni vjerojatne posljedice za sporove u okviru postojećih bilateralnih sporazuma o ulaganjima te međusobne veze između multilateralnog suda za ulaganja i nacionalnih jurisdikcija, posebice u pogledu pitanja iscrpljivanja svih mogućnosti nacionalne sudske zaštite; kad je riječ o bilateralnim sporazumima o ulaganjima unutar EU-a i u kontekstu tekućeg predmeta C-284/16 Achmea, podržava stajalište Komisije da su mehanizmi za rješavanje sporova između ulagača i države uspostavljeni u okviru (pretpristupnih) bilateralnih sporazuma o ulaganjima unutar EU-a u suprotnosti sa zakonodavstvom EU-a u pogledu isključive nadležnosti sudova EU-a za tužbe koje se odnose na zakonodavstvo EU-a;

30. uvjeren je da će zahtjev Belgije od 6. rujna 2017. za mišljenje Suda Europske unije o legitimnosti novog sustava bilateralnih sudova za ulaganja predviđenog sporazumom između EU-a i Kanade (CETA) pridonijeti razjašnjenju rasprave o zaštiti ulaganja;

31. sa zabrinutošću napominje da neki od glavnih trgovinskih partnera EU-a, uključujući SAD i Japan, ne podržavaju osnivanje multilateralnog suda za ulaganja te da je Japan naklonjen mehanizmu za rješavanje sporova između ulagača i države, što je jedna je od glavnih neriješenih stavki nakon načelnog sporazuma u pogledu sporazuma o slobodnoj trgovini sklopljenog 6. srpnja 2016.;

Prijedlog uredbe o uspostavi okvira za provjeru izravnih stranih ulaganja u Europskoj uniji

32. ističe važnost izravnih stranih ulaganja za gospodarstvo EU-a kao cjeline, a točnije za neke od njegovih regija, s obzirom na to da su u razdoblju od 2003. do 2015. izvaneuropski ulagači u Europi proveli više od 52 000 projekata izravnih stranih ulaganja, čija je ukupna vrijednost više od 2 600 milijardi EUR ([10]);

33. slaže se s Komisijom da otvaranje prema izravnim stranim ulaganjima ostaje ključno načelo za EU i značajan izvor rasta te da je potrebno donijeti snažne i efikasne politike kojima će se, s jedne strane, otvoriti druga gospodarstva i osigurati da svi poštuju ista pravila, a s druge strane, zaštititi ključnu europsku imovinu od ulaganja koja bi štetila pravno utemeljenim interesima EU-a ili njegovih država članica;

34. stoga pozdravlja načela na kojima se temelji Prijedlog uredbe Europske komisije, s obzirom na to da se države članice trenutačno mogu različito odnositi prema izravnim stranim ulaganjima jer ne postoji jedinstveno zakonodavstvo o njihovoj provjeri na europskoj razini;

35. zabrinut je zbog prava Europske komisije da provede provjeru iz razloga sigurnosti i javnog poretka u slučaju da izravno strano ulaganje može utjecati na projekte ili programe od interesa za Uniju s obzirom na to da je taj kriterij vrlo nejasan i može uključivati sve vrste izravnih stranih ulaganja, a popis u odgovarajućem prilogu nije konačan. Nadalje, ne postoji jasna definicija sigurnosti i javnog poretka te stoga ne postoji pravna sigurnost u pogledu opsega intervencijskih ovlasti Europske komisije; to bi moglo dovesti do toga da države članice više ne mogu samostalno odlučivati o izravnim stranim ulaganjima zbog sigurnosti i javnog poretka;

36. žali što Komisija tako važan prijedlog predstavlja bez procjene učinka; smatra da su studija najavljena u komunikaciji koja prati prijedlog o tokovima ulaganja u EU-u i procjena učinka trebale prethoditi predstavljanju prijedloga kako bi se zajamčilo da se relevantne međuinstitucijske rasprave temelje na konkretnim podacima;

37. traži da se u Prijedlogu uredbe pojasni da se postojeća ograničenja slobodnog kretanja kapitala između EU-a i trećih zemalja mogu zadržati, bez ograničavanja, kad je razlog tomu javni red i sigurnost odnosno da se mogu zadržati bez utvrđivanja posebnog postupovnog okvira;

38. smatra da bi Komisija trebala ocijeniti i politike kojima su se stvorili uvjeti koji su doveli do problematičnih ulaganja s obzirom na to da su u brojnim slučajevima izravna strana ulaganja u infrastrukture ili poduzeća koja su ranije bila u državnom vlasništvu posljedica strogih politika štednje i liberalizacije u strateškim sektorima;

([10]) Istraživački projekt ESPON-a *The World in Europe, global FDI flows towards Europe* („Svijet u Europi, globalni tokovi izravnih stranih ulaganja prema Europi”).

39. ističe da se opravdanje ograničenja izravnih stranih ulaganja razlozima nacionalne sigurnosti i javnog poretka razlikuje od ograničenja zbog straha od narušavanja tržišta te poziva Komisiju da zajamči da se taj mehanizam ne primjenjuje kao prikrivena protekcionistička mjera; u vezi s time napominje da mehanizam provjere izravnih stranih ulaganja koji ograničava ta ulaganja samo zato što su subvencionirana ne može biti dovoljan razlog za blokiranje ulaganja te da je potrebno dokazati da su dotična izravna strana ulaganja jedan od strateških ili nacionalnih industrijskih ciljeva neke strane države;

40. poziva Komisiju da razjasni posljedice u slučaju da država članica ne poštuje stajalište Komisije te da razjasni u kojoj mjeri predloženi okvir omogućuje brzu i razmjernu reakciju s obzirom na to da provjera ulaganja EU-a ne bi trebala trajati duže od vremena određenog za nacionalne postupke;

41. zalaže se za otvaranje dijaloga o provjeri ulaganja s glavnim trgovinskim partnerima EU-a. Približavanje međunarodnih pravila za provjeru izravnih stranih ulaganja smanjilo bi broj nesuglasica i promicalo sigurnost u pogledu ulaganja;

42. pozdravlja činjenicu da su suzakonodavci postigli sporazum o izmjeni postojeće antidampinške metodologije EU-a kojom će se morati uzeti u obzir temeljne konvencije MOR-a prilikom procjene postoji li znatno narušavanje;

43. međutim, napominje da će nova pravila biti u cijelosti učinkovita samo ako EU ažurira svoje instrumente trgovinske zaštite te da je pozitivan učinak na industriju povezan s uspjehom planova modernizacije instrumenata trgovinske zaštite predloženih 2013.;

44. slaže se da Europska unija ima isključivu nadležnost u pogledu izravnih stranih ulaganja jer su ona obuhvaćena zajedničkom trgovinskom politikom u skladu s člankom 207. stavkom 1. UFEU-a. Međutim, napominje da Komisija predlaže ovu uredbu samo onim državama članicama koje su uspostavile mehanizme za provjeru ulaganja te da se tim prijedlogom od država članica ne traži da uvedu vlastitu provjeru ulaganja. Prijedlog je stoga u potpunosti u skladu s načelom supsidijarnosti.

Bruxelles, 23. ožujka 2018.

Predsjednik
Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ